

Zas Patweefchu draugs.

1840. 1 August.

31ma lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

Is Peterburges. Tanni gubbermenti, fo sau; Ra-luhga, labbiba nedf pehrnaja, nedf schinni gadda irr isdemusees, tapeh; tur arri taggad seels truhkums pee maises rohuahs. Par puddu (40 mahrzineem) miltu, fo tur zittkahrt dabbuja par 80 kapeikeem kappera, nu jau praassa 5 rublus, un laikam maise tur wehl paliks dahrgaka. Nabbagu lautini jau wairs ne speh; few maises pirkt un zeefch leelu truhkumu. Augsti zeenigs Keisers tapeh; us turren un zittas weetas, fur tahda patte nelainie, irr aisuhtijis ustizamus wihrus ar leelu pulku naudas, lai pehrk maises un gahda pah; nabbageem. Us Ra-luhgas pilfatu irr aiststellehts pats ministera-kungs, tas grahws Etroganow; bec kad schis tur anahje, tad atradde, ka weens Kreewu birgeris, kas ar labbibu andele, jau tikfusch; bija eefahz; pah; saweem nabbageem brahteem gahdaht un daudseem teefcham jau bija palhdsejis. Schis gohda wihrs, kam wahrs: IJa Antipin, un kas sawas andelefchanas deht dauds labbibas tur bija sakrahjis, irr apsohtijis kristigi: ka ne mas ne griboht zaur lauschu truhkumu fo nopelnih; bec effoht apnehmees, wisseem nabbageem miltus par iet sehtu maksu pah;droht, ne ka ne behdadamees, zik winnam pascham zaur to suddihs un buhs skahdes. Wes tam wehl schis schelstirdigs wihrs ikdeen leek leelu pulku gattawi iszepras maises bes naudas isdallih; teem, kas pa wissam tukfchi. Warram gan fazzih; winseh; par scheem saweem Deewam patikkameem darbeem jau sauem algu zaur to, ka pascham firds eik labba apsinahs un ka tee nabbagi, kam winseh; par glahbeju, winnam pateiz un winnu swehti. Wet arri Keisers, kas zaur ministeru dabbujis sinnah; pah; winnu, no sawas puffes apleezinajis, ka winseh; tam darroht par labpatikschonu, jo tas winnam selta gohda-sihmi dahwinaja, ap fakla neshamu. — Kaut sel dauds zilweki ta patt dareitu, ka Antipin darrijis, un arri truhkuma un nohtes laik; ar saweem nabbageem brahteem to labprah; dallitu, ar fo tas Kungs winnus swehtijis! (G. E.)

Ze weena gaspascha, Sujew ar wahrd; schinni waffara pee dah;sa eelas few jaunu alminu nammu, no 5 tahscheem augstumâ, lifke usbuhweht. Wahri jau glusch; bija gattawi; bec gta Zuhli pulsten 5 no rihca us reis' weens weseles muhris gah;fah; semm e un kaimna sehta eekrisdams safpeede wezzu lohka nammu, fur eekschâ 18 strah;dueeki gulleja. Desmit wihr; us weetas lifke

no fisti, weens grucht eewainohts, trihs til drufzin fatreekti, un tee tſchetri zitti bes wiſſas ſkaldes laimigi irr isglaſbuschees.

Is Suntascheem. (4 Jubli.) No teem nabbageem Kreeweem, ko tral-fais wilks ſaploſhſijis, ſcho rihtu ſawu gallu dab bujis tas, kam uſſkrehje pirms. Muhsu daktera lungs gan puſhlejis wiſſus ſakohſtus, bet tee, no muiſſas dſiht, wehl peezi deenas pehz to, ka teem ta nelaimie notikkuſi, ween nahje pee daktera un laikam par wehlu. Zeem jitteem ſchim brihsſham wehl ne kas nekaiſch. Tas nabbadſinſch deewſgan meerigs aiſgahjis, ne ko neploſhſijees woi nelabba prahta buhdams; bes ſawas ſeewas zittus zilwekus ween naw eeraudſijis, un ſchehlojis ar weenu, ka ſchim ganschi grihbhoht dſert, bet ka ne ko newarroht dibbinâ laiſt un ſapjumu eeraugohht ſchim ſchaufmas ween nahkoht. Pats wiſſſch ſeewu luhdſis, lai no Deewa puſſes to faſeen, kad ſahl ploſhſitees, bet neploſhſijees ne maſ, brehzohht ween, lai ſcho glahbj, wilks tam uſkrihtohht, wiſſſch ſawu ſtundinu peedſihwojis. Utraitne brihnum ſirdiga us dakteru ſazzidama: tee zitti, pahrnahluſchi mahjâs, nedſehrufchi tahs dohtas ſahles un nedarrijuſchi, ko dakters teem pawehlejis, dſihwi un weſſeli, bet wiſſnas nomirrejis wiſſu dſehris, wiſſu darrijis, zaur to dab bujis ſawu gallu, un — dakters eſſohht wainigs. Ar behdahm pahrnehtai gan wehl warr peedoht tahdus wahrduſ, bet lai Deews nedohd, ka zits kahds raſtohs, kas nizgina tohs ſwehtus wahrduſ: Sihraſa gudribas grahmatâ 38 nod., 1—13 p. — Tas Deewa laiſs pee mums tahds, ka ar Dahwida wahrdeem jaſalka: "Es palikſchu tihri kluffu, un ne atdarriſchu ſawu mutti, Tu gan padarriſi!"

• Wehl no dabbas un ſkunſtes eemannifchanahm, kas dſihwneekem peemihht.

(Luhko 10tâ un 22trâ lappâ.)

Kad to wehrâ leek, kâ tee dſihwneeki ſawas mahjas un ligſdas iſtaifa, tad atkal brihniſcheligas dabbas un ſkunſtes eemannifchanas pee teem eerauga. Kas gan warreku dohmaht, pats to neredſejis, ka bittes, tahdi maſi netahrpi dſihwneeki, ar til maſeem meefas eerohtſcheem, tikween ar deggoni, ar ſohbeem un ar kahjinahm, tahdas mahjas mahſ uſtaifihht, kur til dauds kambari eekſchâ, weens tâ kâ ohtrs, un zits behniſch us zittu, ſeena us ſeenu til teefſham ſalikti, itt kâ buhtu ar zirkeli un ar lohdu noſihmeti, un ar Deews ſinn kahdeem ammata eerohtſcheem iſtaifiti? Arri ſpindelku ligſdas tikpatt ſkunſtigi taiſitas, ir ſkudru mahjas ar daſchadeem gangeem un mantas kambareem irr iſtaifitas. — Beſdeligas, ihpaſchi mahju beſdeligas, ſawas ligſdas gan ſkunſtigi iſtaifa. Wiſſnas ſaneſs mahlus, ſemmes un ſalmus, paſmell uhdeni, kur ween atrohn, ar ſaweem ſpahrneem, un ar to ſappina un mihi ſawu mihdeni, un tad to ſakelle par ſeenu, ko gan ar mihkſtu ohderu iſleek. Un wiſſanu nammi til ſtipri irr taiſiti, ka jau gan kahda ſpehka waijaga, lihds tohs ſadauſa. Tomehr tahm naw zitti eerohtſchi, kâ ween deggons, ſpahri un kahjas. Zitti putni paſchi ſawas mihkſtas duhnas iſpluhz, wiſſwairak tahs Eiderſohſis tâ darra, kam pahrlaeku mihkſtas duhnas irr. Zitti putni atkal ſamekle willu, lohpu ſpalwas, putnu ſpalwas, ſuhnas, ſeenu un daſchadas mihkſtas leetas, un wiſſu ſaneſs ſawâs ligſdâs, ſa-

weem pautem un behrneem par mihsstu spilweni. Putni kates pehz sawas kahrtas sawadas ligsdas taifa un isrohca. Zahku un ballofchu ligsdas kà blohdas jeb kà pufslöhde isfkattahs; zeplichu ligsdas tã kà zeplic; zittu putnu ligsdas tã kà kullite. Kad zitti tahs taifa eelsch nammeem, zitti eelsch kohkeem, zitti eelsch sahles jeb eelsch semmes, tad tas wifs ar gudru sinnu notee, lai nu buhtu to behrnu auguma labbad, lai drohschibas, lai zittas waijãdsibas jeb labflahschanas deht, ko tã ween warr panahkt. Zã rahdahs, kad tas fkröhdera putnis, kas Aust-Indijã miht, un tikkai z zollus garfch irr, sawu ligdu taifohc, ihpaschi to drohschumu eewehro, ka fkaugi newarr dabbuht peezeet. Zo winsch to taifa paschã gallã pee itt teeweem sarrineem, kur ne weens plehsigs dshwoneeks ne warr pakkat lihst. Un winsch prohti tã darra: isfkattahs kahdu falku lappu sarrina gallã, kas winnu warr noturreht, un pee tahs winsch peeschuhn zittas saufas lappas ar sawu deggoni, spurrus sawahfdams par deegu. Winsch ar deggoni zaurumus eeduhris, tohs spurrus pa tahm iswell, un tã paschuhn tahdu kulliti, kur winsch duhnas un bohwillu eeleef, un kas deesgan leela un stipra, paschu noturreht lihds ar pautem un behrneem.

Dahr wisseem tee bebri irr teizami buhmeisteri. Schee pee mums tikkai tohti retti miht meschu weetãs pee uppehm, irr tif dischi kã widduweji sunni, un tahdi usfkattoht kã uhdens schurki. Winni tikween ar saweem asseem sohbeem, ar kahjohm un ar sawu plattu asti dambjus ustaisa eelsch uppehm un esareem, un pee teem itt ffunstigas mahjas, ko ar seenu jeb fuhnahm isohdere, lai mihssta gukã irr pa seenu. — Gan nu rahdahs, ka tee par nemehru tohs irr isflawejusch, kas tif dauds no winnu leelas ffunstes eemannischanas un flaidras dshwes stahstijusch, prohti ka tee Seemel-Amerikã weetahm pa 100 samettotees kohpã, nolaischoht kohfus, tohs eedsennoht semmẽ un ar sarreem ispinnoht, un mahlus peeneffusch, dambjus taifohc; un ka winneem effohc mahjas ar z behnineem, dauds kambareem un khdsmatahm seenahm, un ka winni to wissu itt teescham pehz kahrtas, un kã appalsch meistera dshwodami, pataifohc gattawu. Bet tas irr un paleef teefa, ka bebri tohti ffunstes sinnataji irr. — Winnu spalwas preeksch smalkahm zeppurehm derr. Pee mums winni wezzõs laifõs arri wairak mittusch, bet nu gan jau wissu no zilwekeem isfkausti.

Zo wissu apdohmajohc, muns gan ar Dahwidu irr jafalka (104tã dseefmã, 24tã p.): Zif leeli irr tawi darbi, al Rungs! Zu effi tohs wiffus ar gudribu darrijis, ta semme irr pilna no tawa padohma. Rã brihnihschigi Deews wisseem saweem raddijumeem to dabbu irr istaisijis, un kahdas eemannischanas winsch teem dewis! Un kad mehs wehl wairak ar Dahwidu apdohmajam, ka wissu tee dshwoneeki neskaitamã pulkã, leeli un masi, us Deewu gaida, ka tas teem barribu dohd sawã laifã: — tad mehs gan stipri pahrelezinati tohpam sawã prahcã un sawã firdi, ka ta Runga gohdiba paleef muhschigi, tas Rungs preezajahs pahc saweem darbeem. Lai tad mehs arri mahjamees; to dabbu pasihc, un gudri tapc kã Salamans, kas runnaja no teem kohkeem, un sahze no ta zeedra kohka, kas eelsch Lihbanus irr, lihds tam ihspam, kas pee seenas isaug. Winsch runnaja arri no swehreem, un no putneem, un no tahc.

peem, un no siwim. Èa lassam imâ grabin. no teem Fehnineem, 4tâ nod.,
 33schâ pantâ. F. R.

• Wiffu sawu fuhdischanu metteet us to Kungu; jo winsch gahda
 pahr jums.

Rahds gudrs namma=turretais ar jaunu semneeku fatikke tihrumâ. Schis
 tur staigaja it noskummis un gaswu noduhris. Namma=turretais usbildeja: kas
 tewim-faisch, mans draugs? — Semneeks atfazzija: gan irr ko behdatees! Rau-
 geet mannu sehjumu, zil fikti usnahjis! — Namma=turretais atkal us to: al!
 tawu aplamibu! ka par tahdahm leetahm behdajees, kas naw tamâ warrâ, un
 ko pats ne spehji zittadi darriht! — Es sawa kunga tihrumus leeku apstrahdacht,
 tà kâ peenahkabs, leeku tihriht no saknehm un niknas sahles; leeku arr' fuhdu
 deesgan, un tad gohdigi apsehju. Wiffu zittu tad pawehlu sawam Deewam,
 dohmadams: apart un apseht, dehstihht un apleet, to gan spehjam paschi; bet no
 tewis, al Deews, nahht swehtiba! Un scha Deewa swehtibu es tad arri rihrôs
 un wakkârôs ne mittohs luhgt sawam kungam; eemu allaschin ar lihgsinu firdi
 pee sawa darba; un mannim weenumehr drohsch prahts. — Redsi, draugs mihs-
 tais, tà zilwekam ar weenu tiklai ja gahda par to, kâ pats darra, kas peenah-
 kabs. Kad to irr darrijis gohdigi, tad lai schepligs Deews par wiffu zittu gah-
 da. — Pawehli tam Kungam tawu zellu, un wiffu sawu fuhdischanu metti us
 winnu. Bet zilweks, wolti fuhdidamees, pats ween skahdi darrahs. Noskum-
 schana nokauj daudi kauschu; behdas darra wezzu preeksch laika. (Sih. 30, 25, 26.)

Sinna, zil naudas 26. Jubli-mehn. deenâ 1840 eeksch Rihges maksaja
 par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Subr. nauda. Rb. R.	Par	Maksaja:	Subr. nauda. Rb. R.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 70	1	pohdu (20 mahrzineem) wasku	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 15	—	tabaka	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3 —	—	sweesta	2 20
—	ausu	— 90	—	dselses	— 70
—	sienu	1 60	—	tinnu, frohna	2 —
—	rupju rudsu = miltu	1 50	—	brakka	1 80
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 —	—	kannepu	— 90
—	bihdeletu kweeschu = miltu	3 50	—	schlichtu appinu	3 —
—	meeschu = putraimu	1 60	—	neschlichtu seb prezzes appinu	1 80
—	eefala	1 15	—	muzzu filku, eglu muzza	5 25
—	linnu = sehklas	2 50	—	lasdu muzza	5 50
—	kannepu = sehklas	1 50	—	smalkas sahles	4 25
1	wesumu feena, 30 pohbus smaggu	3 —	—	rupjas baltas sahles	4 40
barrotu	wehrschu gallu, pa pohdu	1 20	—	wahrti brandwihna, pussdegga	7 50
			—	diwdegga	11 —

Lihst 25. Jubli pee Rihges irr atnahkschi 661 fuggi un atsbraufkschi 582.

Wihw drikkcht. No Widssemes General-gubernementes pusses: J. Meweroff.

Schi lappa Deewa wahrdu mi hlotajeem.

Nihgâ tâ 25ta Zuhli un 1ma August 1840.

Drikketa pee frohna drikketaju.

• Ko Martin Lutters
pahf swehteem desmits Deewa haufteem mahziis.

5. Wahr peehtu haufli.

È nu mehß, no sawahm mahjahm iseljoht, nahkam pee kaimineem, lai mahjamees, kâ mums ja dshwo winnu starpâ, un kas ikweenam ja darra feiw pascha un tuwaka deht.

Kristus scho haufli irr isstahstijis (Matt. 5, 21 u. t. j. p.) tâ, ka mums saweem tuwa-
feem woi palihgu woi padohmu dohdoh, ne buhs nokaut, neds ar rohku, neds ar mutti,
neds sirdi, nei ar waigu, nei ar azzim.

Deews, scho haufli dohdams, ikkatru zilweku grihb glahbt un fargaht no ta, ka zitti
tam ne darra warras darbu un flahdi pee meefahm. Nu tad Deews schai haufli pawehl,
lai zilweks sawu tuwaku ne apkaitina, neds tam kaunu darra, kaut to gan buhtu nopelnijis.
Zo kad Deews aisleeds, ka ne buhs nokaut, tad winsch tâ pat arri aisleedsis wissu, kas
us tahdu grehku warr flubbinahht un dshht; jo lai daschs zilweks gan ne nokauj, winsch
tomehr zittam kaunu wehle, lahbedams. Par to nu, ka leelakais kauschu pulks tâ darra,
un ne grihb panest, ka zits prett teem apgrehkojahs, tad Deews tahs eenaidibas sakri
grihb israut, ar ko sirds prett tuwaku sadusmojahs. Winsch muhs grihb mahziht, ka
winaa haufli weenumehr preeksch azzim turram, apdohmadami, ko winsch pawehl; ka
mehß, us winnu pataudamees un winnu peesaukdami, winnam pawehlam tahs behdas,
ko laikam zaur zittu zilweku netaisnibu zeescham. Un tad lai zitti dusmojahs un trakko;
mums ja mahjahs, sawas dusmas waldirht, un pazeetigeem un lehnprahhtigeem buht, ih-
paschi ar eenaidneekem.

Mums tad ja apdohma, kâ tas wahrs irr saprohtams: tew ne buhs nokaut. Pa
preekschu mums tad ne weenam ne buhs kaiti darriht, neds ar rohku jeb darbu, neds ar
mehli, tâ ka ne ko ne runnajam, ar ko zittu apkaitinajam; un pehdigi, ka sirdi mums naw
eenaidibas prett zittu, ka zittam dusmodamees kaunu ne wehlejam, un ka prett ne kahdu
tâ ne apgrehkojamees, fewischki prett teem, kas mums kaunu wehle, woi padarra. Zo
kad kas kaunu darra tam, kas winnam labbu wehle un darra, tas naw wairs zilweks, tas
irr kâ pats wels. — Dh trâ kahrtâ: ne ween tas zilweks prett scho haufli apgrehkojahs,
kas paschu kaunu darra, bet arri tas, kas tuwakam labbu ne darra, kas tam ne kalpo, neds
palihbs, neds to glahbj, neds kahdu nelaiwi woi flahdi ne nogreesch no winaa, kautschu
to gan spehj darriht. Kad tu nu pliffkam zilwekam tâ pat leezi aiseet, gan spehdams doht,
ar ko apsegtees; tad tu pats effi wainigs, kad winsch nofalst. Kad tu zittu redsi baddu
zeescham, un tu tam ne dohdi, ko ehst, tad tu winnam effi lizzis baddu mirt. Tâ pat kad
zittu zilweku dshwibas breefma redsi, un tu to ne isglahbi, kaut gan spehdams, tad pats
scho effi nokawis. Un tas tewim ne mas ne palihdsehs, kad aissbildinajees, fazzidams, ka

pats us to padohmu ne effi dewis, neds pee ta palihdsejis, neds pats to padarrijs. Zo tu effi atrahwees, tam to mishlestibas darbu darriht, ar ko tu winnu buhtu usturrejis pee dsihwibas. Tapehz Deews gan ar taifnibu par flepkaweem nosauz tohs, kas meefas un dsihwibas breefmās ne padohmu ne dohd, neds palihds; un winsch pastarā deenā ittin bahrgu teefu pahf scheem nospreedihs, kā Kristus pats (Matt. 25, 42. 43) māhja; jo winsch fazzih: es bīju isfalzis, un juhs manni ne effat eh dinajufchi, u. t. j. p. Tas irr: juhs man un mannejeem gan buhtu likkufchi baddu mirt, noslahpt un nofalt, woi lah wufchi ka swehri muhs faplehstu, woi ka mehhs zeetumā un zittās behdās nonihktu. Tas irr ar zitteem wahrdeem: juhs effat flepkawi! Zo kaut juhs gan paschu rohku ne effat peelikkufchi, tomehr zittus eeksch nelatmes paschi effat arstahjufchi. Tas irr tā pat, itt kā zilweku redsi, kas dsillā uhdeni, woi ugguni eekrittis. Rohku winnam gan warri sneegt, un isglahbt; bet tu to ne darri. Woi tu tad ne effi flepkaws ir preeksch zilweku azzim? Tapehz Deews grihb, lai mehhs ne taujam, ka zittam nelaimē noteek, bet lai tam wissu labbu un mishlestibu parahdam, fewischki teem, kas mums eenaidneeki. Zo ir paschi pagani draugeem darra labbu, kā Kristus fakka (Matt. 5).

Tē mums nu atkal Deewa pawehleschana, ar ko tas muhs grihb pasfubbinahht us ittin labbeem un jaukeem darbeem, kahdi irr lehnpahrtiba un pozeetiba, un mishlestiba, kas mums ja parahda pascheem eenaidneekem. Winsch mums weenumehr grihb atgahdaht, las peeminnam to pirmu baufli, prohti ka winsch irr muhsu Deews, kas pats mums palihdsehs, un flahht stahwehs glahbdams un pasfargadams, lai arri sawas dusmas waldam un paschi ne atreebjamees.

6. P a h r f e s t u b a u f l i.

Deews schai baufli aisleeds wissu neschkihstibu, ne ween paschu neschkihstu darbu, bet arri wissu, kas us to flubbina un dsenn; lai firbs, mutte un wissa meefa irr schkihsta, tā ka zilweks ne padarra neschkihstu darbu, neds pee ta palihds, neds padohmu dohd us to. Tā pat arri buhs waldihht, fargahht un glahbt, kad zilweks tahdu grehku grihb darriht; buhs palihdseht un padohmu doht, ka tuwaks pee gohda paleek. Zo kad tu to ne darri, zittus palaidams, woi, winneem grehlojoht, pahf galwu mesdams; tad tik pat effi wainigs, kā grehziineeks pats. Tad nu, ar ihfeem wahrdeem fakloht, Deews schai baufli pawehlejis, lai ikweens pats schkihsti un kaunigi dsihwo, un lai arri tuwakam us to palihds.

Deews schai baufli pawehl, lai ne ween ikweens irr schkihsts un kaunigs darbdos, wahrbdos un dohmās, bet it ihpaschi arr' tee, kas laulibā dsihwo, tā ka tee sawu laulatu draugu mihsto un zeeni, ko Deews winneem dewis. Zo ja laulateem schkihsti buhs dsihwoht, tad waijag, ka wihrs un feewa preeksch wissahm leetahm irr weenpahrtigi un ka zits zittu no firbs mihsto un zeeni. Zo weenpahrtiba un mishlestiba fewischki padarra, ka laulati draugi labpahrt paleek schkihsti. Kur weenpahrtibas un mishlestibas irr, tur arri buhs patti schkihstiba; un ne waijag wis, to wehl pawehleht. Ta pehz swehtais Pahwuls laulatus draugus tik stipri atmohdina un pamahja, lai zits zittu mihsto un zeeni (Ewes. 6, 22 u. t. j. p. Kol. 3, 18. u. t. j. p.).

7. P a h r f e p t i t u b a u f l i.

Lai ziga manta tewim irr waijadziga leeta; ta pehz Deews arri grihb, lai to glabba, un tā pat pawehlejis, lai ne weens tuwakam atrauj to, kas tam peederr.

Zilweks sohg, ja winsch zitta zilweka mantu ar netaisnibu nonemm, un sawu paschu labbumu mekle, zittam flahdi un truhkumu padarridams.

Sagtu pahrlleeku dauds irr pasaulé; un kad gribbetu pakahrt pee karratawahn wif sus tohs, kas, paschi sagti buhdami, tomehr ne gribb, ka tohs par tahdeem sauz; tad pasaulé drihs buhtu tulscha, un karratawu peetrufktu, fur pakahrt. Do ne ween tee par sagteem sauzami, kas no lahdehm un feschahm sagschus fo nonemm, bet arri wiffi tee, kas, us tirgeem kuptschodami, eeksch bohdehm andeledami, eeksch frohgeem frohgedami, woi zittu kahdu ammatu strahdadami, peekrahpj un peewiff.

Luhf sché, kahdi taisni mehs effam! — Kad kalps, woi kalpone sawu darbu gohdigi un ustizzami ne pastrahda, un flahdi padarra, woi ne nogreesch, kaut gan warredams; kad kunga, woi fainneeka leetus tihfschi mahta un nosaud, flinks, woi nebehndeeks, woi nilns buhdams; tad pa gaddu gan par 20 woi 30 dahldereem flahdi padarra. Da nu schis tik dauds buhtu nonehmis sagschus, tad to gan fohditu, ka pelnijis. Bet nu ne weens ne drihft, tahdu par saglu faukt; un winsch wehl leelijahs, ka rohkas tihras.

Sché arri runnaju no ammatneekem, strahdneekem un algadscheem, kas ne sinn, fo praffiht par sawu darbu, kautschu gan flikti un wiltigi strahdajuschi. Wiffi schée wehl dauds niknakt, ne ka paschi sagti; jo no scheem wehl warr glahbrees ar atfleghu un bultu, un kad tahdus panahf, tad warr pamahziht, ka wairs ne sohg. Bet no winneem ne weens ne warr isfargatees; ne weens arri ne drihft, tahdus par sagteem faukt, bet labbak pee zeesch un truhkumu paneff, kluffu zeesdams. Da daschubrihd zilweka katmini, labbi draugi, un pascha faine, no ka wiffu labbu zerre, irr paschi pirmi, kas winnu apsohg.

Da arri gaddahs us tirgeem, un pee kuptschoschanas un andeleschanas. Tur zits zittu wisseem redsoht ar wiltigu prezzi, mehru, swarru un naudu peekrahpj, un ar wiffas dahm launahm fohlahm peewiff. Kas wiffu to warr isdohmaht un isstahstih? Bet scho negantu ammatu leelakais lauschu pulks strahda, un pasaulé gan drihs ta ka leels kuhis, pilns ar sagteem. Da pehz arri mas ween par issteneem sagteem, woi laupitajeem sauz; bet tee irr augsti kungi, gohdigi pilfsatneeki un semneeki; sohg un laupa, un tomehr taisni leekahs.

Nu tad ikweenam ja apdohma, ka winnam ne ween ne buhs flahdi darriht tuwakam, nedf schim fo atraut, nedf kuptschojoht un andelesjoht kaut ka winnu peekrahpt; bet ka tam ihpaschi wehl peenohkaks gahdahr un peepalihdseht, ka zits warr paturrecht to, kas winnam peederr, un ka wiffahds labbums winnam wairojahs.

Kas scho bausli nizzina un pahrkahpj, tam warr buht labbi isdohfees, winsch arri bendam gan isbehgs; bet Deewa sohdivai ne warrehs isbehgt; un lai arridsan ilgu laiku it drohfschi sawu pohsta zellu stalga, un deesinn ka greeschahs un leppojahs; winsch tomehr par ubbagu paliks, un wiffadas nelaimes tam wehl buhs flahf. Redf, tew sawa kunga mantu wajaga fargahr un wairoht, par to sawu lohni dabbujis; bet tu scho nemmi ka saglis, un turrees pats ka kundsinch; un tahdu irr dauds, kas kungus wehl spihstina. Bet tikka! pagaidi, lihds kamehr pascham buhs sawa buhschana, un pee sawa pascha galda sehdest! Tad Deews atmalfahs, wiffadu nelaimi usfuhridams; un kad tu kungus par weenu paschu graffi effi peekrahpis, woi teem flahdi padarrijis, tad tas tewim simtskahr tigi suddihs.

Da pat arridsan klahfees teem, kas isdeenas tirgds sohg un laupa, nabbaga kautinus peekrahpdami un speesdami, un sawas prezzes pahrlleeku dahrgas turredami. Un schée

wehl irr it leeli; dohma, ka teem wallâ, par jawahm prezzehm prassih, fo ween grihb, un ka ne weenam naw brihw, ne wahrdinu pretti ne runnaht. Nu! ir meh's zee-tisim kluffu, redsedami, kâ tu pleh'sdams fagrahbi un sakaffi; bet meh's sinnam, fo Deews pats gan darrih's, lai arr' paschi to ne wehlejam. Kad tu ilgu laiku tâ buh'si pleh'ss un fagrahbis, tad winsch tahdu swehtibu fazzih's par tawu netaisnu krahjumu, ka labbiba klehti, allus pagrabbâ, lohpi kuh'ti poh'stâ ees un nih'zin isnih's. Un kad tu kahdu effi pee-krahpis par weenu paschu grassfi, tad schis wissu tawu naudas kohpu tâ apehdih's, ka tu pee ta preeku ne redsefi.

To nu gan ikdeen's redsam un d'urdam, ka tahda manta ne isdoh'dah's, fo zilwek's irr sad'sis, woi ar netaisnibu sakrahjis. Zik dauds tahdu, kas deenu un nakti sakrahj un fagrahbj; un tomehr jo baggati ne paleek! Un lai arri fo sakrahj, tatschu teem tik dauds nelaimes, ka sawu krahjumu ar preeku paschi ne warr baudiht, ned's ka tas behrneem paleek par labbu. Bet par to, ka ne weens ne behda, Deewam muh's zittadi waijag pee-mefleht un pahrmahzih't. Tapeh'z winsch beschubrihd aisuhta eenaidneekus, kas pehdigu grassfi nonemm, mahjas fadedsina, seewu un behrnus nokauj.

Kad tu dauds soh'gi, tad gan redsefi, ka zitti tew wehl wairaf afsags; un kad tu' ar warru un wiltu zittus aplaupi, tad schee ir tewi aplaupih's. Pasaule it labbi gan proht, saglu soh'diht ar zittu saglu.

Kas nu grihb klau'siht, tas lai apdoh'ma, ka Deews sawu bau'sli it zee'schi grihb tur-ramu. Kaut tu muh's arri nizzini, un muh's peekrahpi, apsoh'gi un aplaupi; nu! paschi to wehl grihbam pazeest, un apschelodamees peedoht, tâ kâ swehta luh'g'shana mahja; jo meh's gan sinnam, ka Deewa behrneem tomehr buh's deesgan, un ka tu soh'goht pascham wairaf skahdes padarre'es, ne kâ zitteem. Bet fargees, kad nabbaga kautini pee tewis nahk, fargees, ka tu, sawas prezzes pahrdoh'doht, schoh's ne peekrahpi, un ne speedi, ned's toh's nizzini, it kâ scheem no rawas labbas fird's buhtu ja d'sih'wo; un kad tee ne speh'j maksah't, fo tu prassa, tad toh's ne aisuht'i proh'jam, wehl apsmeedams; jo, no'skummuschi aisei'joht, schee tewi apsuht'seh's pee Deewa, un us winnu breh'ks. Un schi breh'ks'hana tewim pah'rleeku gruh'ti buh's neffama! To tewi peemelleh's tas, kas no'skummuschas fird's aistu'ah'w un scheh'lo, un tauschu eh'dejus soh'dih's. Bet kad tu to nizzini tihschodams, tad peeluh'ko pats, fo pascham buh'si uskrahwees. Ja tewim isdoh'sees, tad fauzi man, tad fauzi paschu Deewu par melkulu!

Deews tad schai bau'sli irr aisleed'sis, ka mums tuwakam ne buh's darrih't skahdi, ned's kaut kahdu netaisnibu (ka tam winna mantas woi nonemmam, woi aisturram un atra'ujam, kas winnam peederr); bet mums arri wehl ja gahda, lai zitti to ne darra. Deews schai bau'sli atkal paw eh'lejis, lai sawa tuwaka mantas wairojam, un lai tam palih'dsam, kad winnam truh'kums, aisdoh'dami un paschi sch'kinkodami. Un tâ lai darram tik pat draugeem, kâ pascheem eenaidneek'em.

8. P a h r a s t o t u b a u f l i.

Deews schai bau'sli aisleed's wissus greh'kus, fo zilwek's ar meh'li padarra, tuwakam par skahdi.

Zkattram ja fargah's no scha greh'ka, ka lai sawu tuwaku ar wahrdeem ne teefa, ned's pahrmahja, ja winnam naw tas ih'pats ammat's, tuwaku teefah't. To zitta leeta irr, greh'ku teefah't, un zitta atkal, par greh'ku sinnaht. Gan par to warri sinnaht, bet tewim naw

brihw, par to teefacht. Mannim gan irr brihw, redseht un dsirdeht, ka zits apgrehko-
 jabs, bet mannim naw tas ammats, zitteem to stabsticht un to ispaust. Kad es to darru,
 teefadams un pasuddinadams, tad pats zittu grehku padarru, kas leelaks pahre to, fo
 winsch darrijis. Bet kad tu sinni, ka zits grehkojis, tad lai tawas jausis irr itt ka kaps,
 fo aismetti; un ne runna, lihds kamehr tewim peenahkfees teefacht un nostrahpeht no am-
 mata puffes. — Tee zilweki nu aprunna, kas ne paleek pee sinnaschanas ween; bet tuh-
 lin zellaks par pascheem teefnescheem, un, faut fo par zittu sadfirdejuschi, to wiffas mal-
 las aisneff, preezadamees, ka zitta netihrumu warr israkkaht, ittin ka zuskas, kas, dublós
 wahrstidamees, ar purnu tur rakka. Kas to darra, tas to drihkt usnemt un darricht, kas
 ihpaschi Deewam ween peenahkaks, Jo ne weens teefneffis teefadams wairak warr fazzicht,
 bes ween to: schis irr saglis, fepkawa, wiltneeks, u. t. j. pr. Kas to par zittu drihkt
 fazzicht, tas pats tik augsti zellaks, ka paschi wirsneeki. Jo faut tew pascham gan naw
 wirsneezibas sohbins, comehr tuwakam flahdi darri ar sawu niknu mehli. Tapeh; Deews
 ne grihb, lai zits zittu aprunna, faut schis gan wainigs, un arr' labbi sinnam, fo winsch
 irr darrijis; bet jo masak ja runna, kad zilweks to labbi ne sinna, un tikka no zitteem
 sadfirdejis. Bet kad tu falki: woi man tad to ne buhs fazzicht, kas teescham teef? tad es
 atbildu ta: kam to ne parahdi pascheem teefnescheem? — Tu atkal atfalki: luhk', preeksch
 paschas teefas to ne warru apleezinaht; kasinn man ne tizzehs, un slikti flahsees! — Nu,
 draugs, kad tu pats jau sinni, ka tewim tur flahsees, un preeksch teefas ne drihkti pa-
 rahditees un atbildeschanu doht; tad labbak turr' mutti. Bet kad tu fo sinni, kas zittam
 par kaunu, tad glabba to sawa sinna, un ne stabsti; jo kad tu to daudsinasi, un ne war-
 resi parahdicht par pateesu, tad zitti tew par melkulu turrehs; un arri bes tam wehl darri,
 ka nikns un blehdigs zilweks. Jo mums ne kahdam ne buhs nemt gohdu un labbu flawu;
 bet zitta leeta irr, kad teefa to darra papreekschu.

Tad nu nepateesu leezibu dohdam, kad meh's fo falkam, fo ne warram parahdicht,
 ta ka peenahkaks. Tapeh; kad tu to ne warri darricht, tad tauschu preekscha ne buhs
 runnaht par zittu, nebs par pateesu stabsticht; un, kad kas irr apflehps, tad lai paleek ta
 pat, woi tikka pasleppen zittu pahrmahji. — Un kad tu useij tahdu, kas zittu ness tauschu
 mehles, aprunnadams un apmellobams, tad schim drohschi eij wirsa, ka winsch kaunahs;
 tad dasch mutti turrehs, kas nu zittu tauschu gohdu greesch, fo tik lehti ne warr atdab-
 buht. Jo zittam gohdu gan driht warre panemt, bet tik driht atkal ne warr ardoht.

Ne weenam tad ne buhs kaunu runnaht no zitta, bes ween pasauligi wirsneeki, bas-
 nigaslungi, tehws un mahte. Schee grehko, kluffu zeesdami; jo Deews winneem to
 ammatu uswehlejis, kaunu waldicht un sohndicht; sche irr wajjadfigs, par kauneem darbeem
 runnaht, fuhdsetajus pahrklausicht un grehzineekus sohndicht. Ar scheem ta pat ka ar ahstu;
 jo kad schim buhs dseebinaht, tad tam daschubrihd irr fleppenas wainas ja pahrmelle un
 ja apluhko. Ta nu arri pasauligeem wirsneekem, tehwan un mahtei, brahtam un mah-
 fei, un ir labbeem draugeem sawa starpâ peenahkaks, par zitta kauneem darbeem run-
 naht, un tohs sohndicht.

Lihds schim effam runnajaschi par fleppeneem grehkeem. Bet kad nu zilweks grehko
 wissu tauschu preekscha, ta ka patti teefa, un zitti to labbi gan sinna, tad tu bes grehka
 no scha zilweka warri noturretees un schirtees; jo pats darraks par kaunu; ta pat arri
 tauschu preekscha par winna warri runnaht, kad winna nedarbi pee gaismas un sinna-
 mas; jo tad ne warr fazzicht, ka tu aprunna, woi nepateesu leezibu dohdi. Kad zilweks

grehko preeksch wisseem laudim, tad tas arri ja pahmahja un ja sohda preeksch wisseem laudim, lai ikweens fargahs.

Nu tad Deews schai baufli aisleedsis, lai ne weens sawu tuwaku ne kaitina ar mehli, kaut irr draugs, woi eenaidneeks, un ka winsch no ta ne runna taunu, lai irr teef, lai naw teef, bes ween, kad zilweks to darra, gribbedams zittu us labbaku zellu west. Bet mums ar sawu mehli wissu labbu buhs runnaht no zitteem, winnu wainas apflaht, aibildinaht, un jo wairak to stabstiht, kas winnam par gohdu, ja to bes grehkeem warram darriht. Ta ja darra ihpaschi ta pehz, ka Kristus fakka: wiffnotak, ko juhs gribbat, ka teem zilwekeem jums buhs darriht, ta pat darrajt arri juhs winneem.

9. Yahr dewitu un desmitu baufli.

Schee baufti ta irr saprohtami, ka Deews pawehl, lai ne tihkojam, tuwakam skahdi padarriht, nedf palihdsam pee ta, nedf padohmu dohdam; bet mums buhs preezatees par to, ko Deews winnam dewis, un to ne buhs atraut; mums ja gahda un ja palihds, ka winsch to paturr, kas winnam par labbu, un kas tam miht. — Deews schohs bauftus sewischki dewis prett skaudigeem un plehsigeem zilwekeem, gribbedams israut paschu fakni, no ka wiffnahf, ar ko tuwakam skahdi padarram. Tapehz winsch arri it skaidri fakka: tew ne buhs eekahroht, u. t. j. pr. So Deews sewischki gribb, lai sirbs mums paleef schlihsa, kaut pascheem gan naw wehl tahda sirbs, kamehr te dsihwojam; un schee baufti irr tahdi, kahdi wiffi zitti, kas pahrlzezinadami mums parahda, kahdi talsni un beswainigi lai effam Deewa preekscha.

10. Yahr Deewa bauftu beidsameem wahrdeem.

Tee mums nu irr tee swehti desmits Deewa baufti, winna paschamahziba par to, kas mums ja darra, ka muhsu dsihwoschana un darbi winnam patihk. Schis irr tas awots, no ka wisseem darbeem buhs iswirt, kas par labbeem sauzami, ta ka bes scheem desmits bauftleem ne kahds darbs, ne kahda buhschana Deewam ne warr patihk, lai pasfaule to arri deesinn zil augstu un dahrgu turr. — Schee wahrbi (prohti: es, tas Kungs, taws Deews, esmu weens stiprais, dusmigs Deews, u. t. j. pr.) gan sewischki tikka pstrmam bauftam peelikti; bet tee pee wisseem zitteem bauftleem peederr. Ta pehz arri ja gahda, ka behni to ittin labbi mahzahs, ka warr saprast to, kas muhs sewischki skubbina un dsenn, schohs bauftus turreht; ta ka schohs wahrduus usluhko par tahdeem, ko Deews pee ikweena baufta peelizzis. — Nu Deews schinnis wahrduus it bahrgi irr draudejis un ta pat ittin mihtligi apsohlijis, gribbedams beedinaht un pamahziht, un labbinaht, ka winna wahrduus usnemmam par tahdeem, ko winsch it no teefas runnais, un ka tohs it augstus turr. Pats arri fakka, zil zeefchi winsch us to pastahw; jo winsch bahrai un breefmigi gribb sohdiht wiffus, kas winna bauftus nizzina un pahrkahpj; un turprettim it baggatigi teem gribb atmaksahf, un wissu labbu teem darriht, kas winna bauftus augstus un dahrgus turr, labprahf pehz teem dsihwodami un darridami. Deews tad gribb, lai ikweens scheem bauftleem paklausa ar tahdu sirbi, kas ihpaschi winnu bishstahs un preeksch azzim turr, un, ta bishdamees, atstahj no wiffa, kas winnam naw pa prahdam, ta ka winnu ne eedusmo; lai ikweens turklaht paklausa ar tahdu sirbi, kas Deewam ween ustizz, un no mihtlestibas darra, kas winnam patihk, par to ka winsch tik

mihligi runna, kà pats tehws, un mums wissu scheplastibu un labbumu gribb doht. Èd arri saprohtams pats pirmais. bauflis, no ka wissu zitti zellahs, prohti, ka Deews, pa wehledams: tew ne buhs zittus fwechus Deewus turreht, ar to gribb faz: zih tà: tew man, sawu ihstenu pateesu Deewu, buhs bihtees, mihloht, un man ustiz: zeh; un kad zilwekam tabda sirds, tad winsch scho bauflì lihds ar wisseem zitteem jau irr turrejis. Bet tas, kas kaut kahdu zittu leetu woi debbesis, woi wirs semmes bihtahs un mihlo, tas ne turrehs ne scho, nedf kahdu zittu bauflì. — Tad nu wissu fwehti raksti tik: kai scho bauflì mahja, ka Deewu buhs bihtees un winnam ustizzeht, un ihpaschi Dah: wids wissà sawà dseefmu: gramatà, kad winsch fakka: tam Kungam patihk tee, kas winnu bihtahs, kas us winna scheplastibu gaida. Èd nu arri war: retu fazzih ar scheem wahrdeem tà: tam Kungam patihk tee, kas zittus fwechus Dees: wus ne turr. Pascham pirmam bauflam tad buhs spihdeht, kà faulite, un wisseem zitteem bauflam sawu spihdumu un gaismu doht. Tapedz schim bauflam arri wajag eet zaur wisseem zitteem bauflam, itin kà lohzihsch zaur pukku wainaku, tà ka abbi galli kohpà fateek; tà arri schis pirmais bauflis ja peeminn pee wisseem zitteem bauflam. 3.

• Swebta luhgšana, ar zitteem wahrdeem pa starpam.

Uf Tehws, pee kahjam tee behni tew friht, Kad behdas un affras tohs spaida; No debbesim, fur winnu widbutajs mihl, Tee preeku un palihgu gaida. No winna us debbesi wadditi, Tee isfanz nu, preezigi luhg: dami: „Muhfu Tehws debbesis!“

Tew' gohda ta faule, tew gohda tas tahrs, Tas pehrkons, tas leetus, ta raffa; Bet zilweks, kaut arri taws rohku darbs, Winsch augstakas mantas few prassa; Winsch ween warr atsih, kahds warrens un leels, Kahds schehligs, kahds mihligs un lehn: prahstigs Deews! „Swehtihst lai tohp taws wahrds!“

Ur schehligu tehwa prahtu tu wald', Tew peederr ta semme un debbes; Tu redsi, fur grehziheeks grehlds mald', Tu draudi, un pafaule drebbehs; Tu effi klah, fur tas wahrgulis raud, Kur fwehtu preeku tas tiz: zigajs baud'; „Pee mums lai nahk walsstiba tawa!“

Tew paklausa wiss, tawà rohka stahw Èd engels, kà tahrpinsch eeksch pihschteem; Tu dohdi to dshwibu, suhti nahw', Tu waddi

zaur pukkehmu un ehrtfcheem. Kad nowahr: dsis zellineeks peekust fahk, Tad tizziba luhgsmi us debbes' rahd: „Taws prahst: lai arr' noteek wirs semmes!“

Tu gehrbi to pukki, kas fluffibà seed, Tu bahrineem schehligs dohd' maies; Tu barro putninu, preezigs tas dseed, Uu weegli: atraitnu raises. Pee tawa galba ikkattris warr nahk; Kas isfalzis, mihligi atspirgtees fahk. „Mums deensichku maiji dohd' scho been.“

Kur zilweks, kaut Jesus wahrdu tas nefs, To plattu zellu wehl staiga, Bet pehz, kad no grehkeem irr atgreesees, Eeksch gruh: tahm sirds isballehm klaiga, Tur, Tehws, pats schehligi rohku tam sneeds' Un luhg: damu behnu schehloht ne leeds: „Peedohd', kà mehs arri peedohdam!“

Kad preeki un behdas muhs willnast nahk, To sirdi no Jesus gribb nogreest; Kad pafaules mantas waldsinahk fahk, Muh: pasufchanà gribb eewest, Tad effi pats glah: bejs, un stahw' mums klah, Tu, kam preeks glahbt, ne pasuddinahk: „Ne eewedd muhs kahrdinaschanà!“

Un kad mußfu beenas scheid beigtas irr, schini pats katru mirdamu, Dohd' eemantohd
 To garru nemm', Tchw's, sawas rohkás, Un debbefu walstibu: „Atpesti, atpesti no launa!
 swehtu gallu mums scheidlig' peeschkie', To tew peederr tas spehks un ta gohdiba, Kd
 Lai pabeidsafs driß mußfu mohkas; Eedroh, scheitan, td arri tur mußschibá!“ Amen. 5.

R i h t a d s e e f m a s.

1.

Meld. Morgenglanz der Ewigkeit.

1. Kungs, pee tawas gohdibas Karstá pateizibá nahku; Klausí mannas teifschanas, Ur ko es scho deenu sahku; Taws spehks man schai nakfniná Sargaja. 2. Ur ko lai tew pateiza? Wissu, kas man darra preeka, To no tewim dabbuju, Un man pascham naw nenecka, Ká no grehkeem behdiga Sirfnina. 3. Lik tas pateizibas prahts, Lik ta karsta ilgoschana, No ka tohpu skubbinahs, Un ta grehku noluhgshana Irr, ar ko tew parahdohs; Usnemmi tohs!	4. Sargi man schai deeniná, Ja man tumfiba aplahtu. Pasaule, kad skumbina, Kad taws wahrds lai stahw man klahtu; To pee tew ween preezibu Utrohnu. 5. Stiprini tai ammatá, Ko tu, Kungs! man effi dewis; Wissa labba weifschana Ta weem behrneem nahk no tewis. Mannu darb' un puhliu Swehti tu. 6. Mannu zerrib' arridsan Laipni lai tew patihk waldbiht. Paleez, Jesu! tu pee man; Preek' un behdas tu mahk faldihk; Un patt nahwe, kad man fauks, Buhs man draugs.

30.

2.

Meld. Ut Jerusaleme, mohdees!

1. Usmohstees schai jauná rihá, Mans gars, preeksch sawa radditaja. Nahj, pasemigi paklannees: Winsch scho nakti tew no breefmahm Irr fargaj's; teiz' ar flawas dseefmahm To, manna dwehfle; mohdri jees! Kur tawa glahbschana Naw wissur tuwumá? To nomannam, Kur staigajam, Kur dsihwojam; Tchw's! tew teikt lai ne aismirstam! 2. Tu, ak Tchw's, ar scheidlastibas Palihds pee mannas nespehizibas; Kad sawós darbós puhlejohs, Dohd' eeksch mannim mudru spehku; Utschkie' jel, luhdsams, no man	grehku; Lai lab'barriht es preezajohs, Lai sawu tuwaku, Kd brahli mihloju; — Tu wehlejis, Lai palihdsam, Un kalpojam No sirds ikweenam zilwekam. 3. Dohd' tad, Tchw's, man td scho deenu Tchs stundas pawaddiht ikweenu, Ka tchs man sirdi ne trauze, Kad tu man preeksch tee fas faukfi; Zaur nahwi man turp nowest traufki, Kur meeru baudih's dwehfele; Tu manni scheidligi Pee fewi usnemfi Sawá galsiná, Dohd' preezatees Un lihgsmotees Preeksch tawa swehta waiga, Deews.

48.

Brichw drikkelt vohj tahm eeksch lilkumeem nospreekstahm sinnahm. Rihgá, 28td Juli m. deená 1840td gaddá.

J. Newerow, drikkeljamu grabmatu pahrluhfotajs.

M 296

Rihges wilschentas basnizas teeka apreezina, ka te nelas naw nedf prett bihdetes, nedf prett Stugsburges-teezibas grabmatahm Rihgá tal 22. Juli mehnesi 1840.

(L. S.)

Preekschsehdetajs: Fr. Timmi.

St. u. Ker mann, Mohd.